

วารสารวิจัย

ราชภัฏเชียงใหม่

ประจำปี ที่ 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน - กันยายน 2552)

RAJABHAT
CHIANG MAI
RESEARCH
JOURNAL

ISSN 1513-8410

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่

RAJABHAT CHIANG MAI RESEARCH JOURNAL

ประจำปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน - กันยายน 2552)

ISSN 1513-8410

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการของผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนประสบการณ์วิจัยและความรู้ทางวิชาการ
3. เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิ

รศ.วรรณวดี ม้าลำพอง

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัยและวัดผล

ผศ.ชูศักดิ์ จันทรพัฑิ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์

รศ.เสริมศักดิ์ นันทิพรรณ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์

ดร.สินธุ์ สโรบล

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยท้องถิ่น

รศ.ดร.สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาและวรรณกรรม

ศ.ดร.มนัส สุวรรณ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์

ผศ.อัญชลี โสมดี

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะ

อาจารย์ Quintin Kitson

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาอังกฤษ

รศ.นิยม ยอดมนต์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคณิตศาสตร์

อาจารย์ประนอม ลำงาม

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาจีน

บรรณาธิการ

ผศ.มนตรี ศิริจันทร์ชื่น

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผศ.ดร.ชวิต จิตร์วิจารณ์

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

อาจารย์วรารณ กิจจันศิริ

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

ผศ.วิไลลักษณ์ กิตติบุตร

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ผศ.ศักราช พ้าขาว

ผู้แทนวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ดร.ธนพชร นุตสาระ

ผู้แทนคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ดร.เกตุมนี มากมี

ผู้แทนคณะครุศาสตร์

ดร.ธัญญา ทะพิงค์แก

ผู้แทนคณะเทคโนโลยีการเกษตร

ดร.กฤษฎา บุญชม

ผู้แทนคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อ.ศุภฤกษ์ ชาราพิทักษ์วงศ์

ผู้แทนคณะวิทยาการจัดการ

ออกแบบ/พิมพ์ที่ : หจก.วนิดาการพิมพ์ โทรศัพท์ 0-5311-0503-4, 08-1783-8569 แฟกซ์ 0-5311-0504 ต่อ 15

ข้อความหรือข้อคิดเห็นในวารสารนี้เป็นของผู้เขียนมิใช่ความรับผิดชอบ
ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำนำ

การเผยแพร่ผลงานวิจัยถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการงานวิจัย ปลายน้ำเพื่อผลักดันผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในฐานะหน่วยจัดการงานวิจัยมหาวิทยาลัย ได้ทำหน้าที่ตามกรอบวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยการวางแผนและการดำเนินงานการสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย จึงได้ดำเนินการทั้งต้นน้ำคือการพัฒนาโจทย์วิจัยและข้อเสนอโครงการวิจัย การจัดการกลางน้ำโดยการหนุนเสริมการทำวิจัย การติดตาม ประเมินผลการวิจัยและการจัดการปลายน้ำในรูปของการเผยแพร่ผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ วารสารวิจัยเป็นอีกสื่อหนึ่งที่ทำหน้าที่เผยแพร่ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานหรือนักวิจัยภายนอก

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่สนองรับการเผยแพร่ผลการวิจัยของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ตลอดจนนักวิจัยทั่วไป โดยมีคณะทำงานที่รับผิดชอบในรูปของกองบรรณาธิการ มีผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและกลั่นกรองบทความวิจัย

วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่ฉบับนี้เป็นฉบับที่สองของปี 2552 ที่ได้คัดเลือกบทความจากผลการวิจัยของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร ทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่หลากหลายสาขา และคาดว่าวารสารวิจัยนี้จะเกิดประโยชน์ต่อประชาคมวิจัยและวงวิชาการตามสมควร

บรรณาธิการ

การจัดการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของภาคชนบทและชุมชนเมือง
จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.วีระศักดิ์ สมยานะ

การจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างและพัฒนานักวิจัย ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.วีระศักดิ์ สมยานะ

การจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างแผนชุมชนในการยกระดับการพัฒนาท้องถิ่น
จังหวัดเชียงใหม่ จาการากหญ้าสู่รากแก้ว

ผศ.วิไลลักษณ์ กิตติบุตร

การจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจ
และสังคมของภาคชนบทและชุมชนเมืองจังหวัดเชียงใหม่

ดร.กาญจนา สุระ

โครงการบูรณาการจัดการเรียนรู้การสื่อสารชุมชนแบบมีส่วนร่วม
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง

การวัดมูลค่าเพิ่มของสินทรัพย์ชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคชนบท
และชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผศ.กมลทิพย์ คำใจ

การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ
จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2551

ธฤ๓ เรือนคำ

RESEARCH JOURNAL

67

**การศึกษาแนวโน้มและแนวทางการพัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์หัตถกรรม
กระดาษสาของผู้ประกอบการในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่**

จินดาภา ศรีสำราญ

79

**การจัดการความรู้ทางการบัญชีเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในการผลิต
ผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งสีทองของกลุ่มเกษตรกรกรบ้านเหมืองกัวก
ต.มะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน**

ผศ.วาริพิน มงคลสมัย

91

**การวิจัยและพัฒนาชุมชนไทลื้ออำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**

ผศ.วิไลลักษณ์ กิตติบุตร

103

การผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

รัชนีพร สุทธิภาศิลป์ และธัญวรรณ ศรีเดชะกุล

การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย
และพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ
จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2551

Establishing information center for research
and development clean vegetables
in Chiang Mai for the year of 2008

ธฤช เรือนคำ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

07

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2551” มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาแหล่งข้อมูลเทคโนโลยี นวัตกรรมและภูมิปัญญาของชุมชนทางด้านการเกษตรผักปลอดสารพิษที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงและเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม แนวทางในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งระดับชุมชนจนถึงระดับจังหวัดจนสามารถสร้างและพัฒนาศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ศูนย์ ได้แก่ 1) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอแม่วาง 2) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอสันป่าตอง 3) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอสารภี เว็บไซต์ 4) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอเมือง 5) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอดอยสะเก็ด และ 6) ศูนย์สารสนเทศฯ อำเภอพร้าว

การจัดตั้งเป็นศูนย์ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรปลอดสารพิษและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษของจังหวัดเชียงใหม่ โดยการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศบนเว็บไซต์ของศูนย์บริหารจัดการผักปลอดสารพิษ (<http://www.mcs.okrd.org>) ที่เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ (<http://www.chiangmai.doae.go.th>) ซึ่งการดำเนินงานจัดสร้างศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ สำหรับเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านการผลิตและการตลาดผักปลอดสารพิษ เพื่อเชื่อมโยงผู้บริโภคกับแหล่งของการผลิตผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ได้ให้บริการในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางการเกษตรปลอดสารพิษที่ได้จากการถอดองค์ความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกษตรกรรวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับการจัดการผลิตผักปลอดสารพิษของชุมชน โดยการนำเสนอสินค้าผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรผลิตขึ้นผ่านทางศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลการผลิต การตลาด การติดต่อสอบถามข้อมูลโดยทั่วไป อีกทั้งยังเป็นการขยายช่องทางทางการตลาดสู่ผู้บริโภคได้ในทุกระดับ

การดำเนินงานในระยะต่อไป คณะวิจัยได้ทำการส่งมอบศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษจังหวัดเชียงใหม่ให้กับสำนักงานเกษตรท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่เป็นผู้ดูแลและสานต่อการดำเนินงานในการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคผักปลอดสารพิษสามารถใช้ประโยชน์จากศูนย์ฯ อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการปรับข้อมูลการผลิตผัก ข้อมูลราคาผัก ควรปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ ผักปลอดสารพิษ, เทคโนโลยีสารสนเทศ, การตลาด

Abstract

Establishing information center for research and development clean vegetables in Chiang Mai for the year of 2008 has the objective to establish and develop source of information technology, innovation and local wisdom of clean vegetable agriculture as well as develop to transfer information technology to apply and use in communities. This research is conducted with other related organizations of clean vegetables. As a result, six information centers of Chiang Mai clean vegetables are founded; 1) information center at Maewang district; 2) information center at Sanpatong district; 3) information center at Sarapee district; 4) information center at Muang district; 5) information center at Doi Saket district and 6) information center at Phraow district.

Information centers of clean vegetables were established and connected by the network of clean vegetable agriculturists in Chiang Mai and information is distributed on website of the clean vegetable administrative center (<http://www.mcs.okrd.org>) which linked by the website of Chiang Mai Provincial Agricultural office (<http://www.Chiangmai.doe.go.th>) in order to distribute knowledge base in production, marketing of clean vegetables and connect consumers with the production source of clean vegetables.

Information center for research and develop clean vegetable products in Chiang Mai has publicized knowledge base of clean vegetables for communities to study how to use information in managing clean vegetable production such as presenting clean vegetables through information center for research and development clean vegetables as well as enlarge the channel of distribution to consumers in every level.

For the next phase of study, researcher will tender this information center to Chiang Mai local agriculture office to look after and continue to improve and develop so that clean vegetable producer and consumers can obtain the advantage form using this center such as adjusting information of producing clean vegetables, price of clean vegetables which should be updated in order to make trust for producers and consumers

Keyword: Clean vegetables, Information Technology, Marketing

บทนำ

การพัฒนาการเกษตรผักปลอดสารพิษปัจจุบันพบว่ายังประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลให้มีประสิทธิภาพได้ โดยเฉพาะการถ่ายทอดข้อมูลในระบบสารสนเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการผลิต การตลาด และการแปรรูป ยังไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลให้กับประชาชนที่เกี่ยวข้องและที่สนใจรับทราบ ดังนั้น การพัฒนาระบบข้อมูลทางการเกษตร การผลิตผักปลอดสารพิษจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการด้านข้อมูลข่าวสาร ในเชิงรุกแก่เกษตรกรและกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถให้บริการช่วยเหลือและ แก้ปัญหาของเกษตรกรได้อย่างถูกต้องให้เหมาะสมทั้งในด้านอาชีพและคุณภาพชีวิต ด้วยเหตุนี้การเร่งรัดพัฒนา

ให้มีการจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรที่สมบูรณ์ โดยใช้เทคโนโลยีและมีเครือข่ายอย่างกว้างขวางเพื่อเชื่อมต่อระบบข้อมูลในการทำการเกษตรผักปลอดสารพิษ ของจังหวัดเชียงใหม่อย่างทั่วถึง (ธฤช เรือนคำ, 2550) จะเป็นการช่วยให้ได้ข้อมูล และกระจายข้อมูลเกี่ยวกับการเกษตรผักปลอดสารพิษที่เป็นปัจจุบัน และเป็นประโยชน์ ได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษมาเป็นเวลานาน ทั้งนี้เพราะจังหวัดเชียงใหม่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตผักปลอดสารพิษเป็นอย่างมาก (วีระศักดิ์ สมยานะ, 2550) อันได้แก่ พื้นที่ของจังหวัดส่วนใหญ่มีภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการผลิตผัก โดยเฉพาะผักเมืองหนาว มีการชลประทานที่ค่อนข้างดี เหมาะแก่การปลูกผักที่ต้องใช้น้ำค่อนข้างมาก อีกทั้งความอุดมสมบูรณ์ของดิน ก็ค่อนข้างสูง ที่มงานวิจัยเห็นว่าหากสามารถนำข้อมูลทางการเกษตรเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเกษตร ผักปลอดสารพิษและในเชิงธุรกิจให้มีประสิทธิภาพ (ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง, 2550) ตลอดจนการยกระดับคุณภาพของ สินค้าเกษตรให้เพิ่มขึ้น จากการพัฒนาและประยุกต์ข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศนี้จึงเกิดแนวคิดการจัดทำโครงการ ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ขึ้น เพื่อจะเป็นประโยชน์ ต่อสภาพพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรต่อไป

โครงการศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษมีเป้าหมายที่จะนำผลงาน วิจัยและพัฒนา ตลอดจนนวัตกรรมที่ทีมงานผู้วิจัย และหน่วยงานที่เป็นพันธมิตร ถ่ายทอดสู่ผู้ใช้ให้สามารถใช้งาน ได้จริงเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในระดับรากหญ้า อันได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน หรือแม้แต่กลุ่มธุรกิจชุมชนต่างๆ และสามารถขยายสู่ผู้ใช้ประโยชน์ที่กว้างขึ้น ทั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อสร้างและพัฒนาแหล่งข้อมูลเทคโนโลยี นวัตกรรมและภูมิปัญญาของชุมชนทางด้านการเกษตร ผักปลอดสารพิษที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง
- (2) เพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพและสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

วิธีการศึกษา

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคือ เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษจังหวัดเชียงใหม่ และการ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi – stage random sampling)

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified sampling) จากอำเภอ ต่างๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 24 อำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเลือกกลุ่มเกษตรกรโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) โดยความสนใจพบว่า การวิจัยในปี 2551 มีกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 6 อำเภอ เพื่อจัดทำ ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษได้แก่ 1) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย

และพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอแม่วาง 2) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอสันป่าตอง 3) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอสารภี 4) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอเมือง 5) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอดอยสะเก็ด 6) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอพร้าว

(2) ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การสืบค้นข้อมูลของเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ โดยการจดบันทึก ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เจาะลึก โดยมีสมาชิกของกลุ่มเป็นผู้ให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้นด้านการจัดการผลิต (กรมวิชาการเกษตร, 2550) อันได้แก่ ข้อมูลการผลิต กระบวนการผลิต การวางแผนการผลิต เทคโนโลยีการผลิต มาตรฐานสินค้า แหล่งเงินทุน ปริมาณซื้อสินค้า และการตลาด ข้อมูลปัญหาต่างๆ ของกลุ่ม เช่น สินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือสินค้าที่เหลือจากการจำหน่าย และความต้องการของกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งจะได้จากแหล่งต่างๆ เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) เป็นต้น
- 3) ชนิดของเครื่องมือ ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต (interview schedule) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะคำถามซึ่งกำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบ (close ended questions) และคำตอบแบบให้เติมคำตอบ (open ended questions) โดยนักวิจัยจะเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์และสังเกต เพื่อบันทึกข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ผลิต

ผลการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดทำศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ นักวิจัยสามารถทำการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาแหล่งข้อมูลเทคโนโลยี นวัตกรรมและภูมิปัญญาของชุมชนทางด้านการเกษตรผักปลอดสารพิษที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง โดยการจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ คณะวิจัยได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับบุคลากรจากสำนักงานเกษตรท้องถิ่นและเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษภายใต้โครงการ “ความร่วมมือการพัฒนาฐานข้อมูลสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งการอบรมครั้งนี้เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลเกษตรปลอดสารพิษและการบริหารงานระบบฐานข้อมูลเกษตรปลอดสารพิษบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของศูนย์บริหารจัดการผักปลอดสารพิษบนเศรษฐกิจพอเพียง (<http://www.mcs.okrd.org>) โดยโปรแกรมบริหารจัดการเว็บไซต์ Joomla! ผลสำเร็จของโครงการวิจัยเรื่อง “การจัดตั้งศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งให้บริการด้านการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์โครงการวิจัย การให้บริการข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เกี่ยวกับการผลิตผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่โดยมีผู้ให้บริการข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ด้านการตลาด เป็นต้น และในการวิจัยปี 2551 นี้ การวิจัยสามารถบริหารจัดการโครงการจนก่อให้เกิดแหล่งข้อมูลเทคโนโลยีซึ่งเป็นนวัตกรรมและภูมิปัญญาของชุมชนทางด้านการเกษตรผักปลอดสารพิษที่สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์

ได้จริง ก่อให้เกิดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศผักปลอดสารพิษประจำอำเภอต่างๆ ทั้งสิ้น 6 อำเภอได้แก่

- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอแม่วาง
เว็บไซต์ <http://www.mcs.okrd.org/training/maewang/mcsshop/>
- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอสันป่าตอง
เว็บไซต์ <http://www.mcs.okrd.org/training/sanpatong/mcsshop/>
- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอสารภี
เว็บไซต์ <http://www.mcs.okrd.org/training/saraphi/mcsshop/>
- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอเมือง
เว็บไซต์ <http://www.mcs.okrd.org/training/maung/mcsshop/>
- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอดอยสะเก็ด
เว็บไซต์ <http://www.mcs.okrd.org/training/doesaket/mcsshop/>
- ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ อำเภอพร้าว
เว็บไซต์ <http://www.mcs.okrd.org/training/praw/mcsshop/>

ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษทั้ง 6 อำเภอได้เป็นศูนย์แหล่งการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรปลอดสารพิษของเกษตรกรและเป็นศูนย์ที่เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษในระดับอำเภอและขยายผลสู่การเชื่อมโยงสู่ระดับจังหวัดต่อไป

นอกจากนี้นักวิจัยยังได้ศึกษาแนวทางในการวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนากการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ผ่านศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ www.mcs.okrd.org เป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ช่วยทำให้การติดต่อสื่อสารรวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์สำหรับเกษตรกรเป็นไปได้อย่างรวดเร็วภายใต้ต้นทุนที่ไม่สูงมาก เทคโนโลยีนี้สามารถลดอุปสรรคของการสื่อสารด้านระยะทางและเวลาสูง การดำเนินงานของศูนย์บริหารจัดการโครงการผักปลอดสารพิษบนเศรษฐกิจพอเพียง (Management Center for Clean Vegetable under Sufficiency Economy Concept : MCS) ภายใต้การดำเนินงานของกวิวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (The Office of Knowledge for Research and Development: OKRD) ซึ่งตั้งอยู่ ณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่สา อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ กับส่วนราชการของจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานเกษตรท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางในการสร้างและพัฒนากการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ในประเด็นต่างๆ ได้แก่

- 1) การให้บริการด้านการให้คำปรึกษาด้านข้อมูลและเทคโนโลยีการเกษตรปลอดสารพิษ อันเป็นงานบริการหลักของศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา
- 2) การให้คำปรึกษาทางด้านการจัดการผลิตผักปลอดสารพิษให้กับเกษตรกรทั่วจังหวัดเชียงใหม่ ผ่าน web board ของ www.mcs.okrd.org
- 3) การแนะนำแนวทางและส่งเสริมในการผลิตผักปลอดสารพิษที่ถูกต้องตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านกระทุ่ถามตอบ จากผู้เชี่ยวชาญและคณะที่ปรึกษางานวิจัยของศูนย์ MCS อันได้แก่ผู้เชี่ยวชาญการจัดการผลิต จากศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ด้านการตลาดจาก มหาวิทยาลัยพายัพ และมาตรฐาน GAP จาก สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงการตรวจสอบคุณภาพของผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ จากสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่
- 4) การให้คำปรึกษาและแนะนำการแก้ไขปัญหาโรคพืชและแมลงศัตรูพืช
 - 5) การแนะนำการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกร ซึ่งศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่มีบุคลากรจากสำนักงานเกษตรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญที่สามารถให้คำปรึกษาได้อย่างถูกต้อง
 - 6) การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะการผลิตผักผ่านเว็บไซต์ www.mcs.okrd.org เพื่อให้เกษตรกรในโครงการ รวมถึงผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลทางด้านการจัดการผลิต การตลาด การเข้าถึงราคาในตลาดประเภทต่างๆ จนถึงการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับขนาดการผลิตให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตผักชนิดต่างๆ (กมลทิพย์ คำใจ, 2550) อันจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจเป็นอย่างมาก
 - 7) นอกจากนั้นศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ยังให้บริการในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางการเกษตรปลอดสารพิษที่ได้จากการผสมผสานระหว่างองค์ความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกษตรกรรวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและทำการวิจัยต่อยอดองค์ความรู้ร่วมกับชุมชน (วีระศักดิ์ สมยานะ, 2550) เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับการจัดการผลิตผักปลอดสารพิษของชุมชน เช่น การนำเสนอสินค้าผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรผลิตขึ้นผ่านทางศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ เพื่อขยายช่องทางทางการตลาดสู่ผู้บริโภคได้ในทุกระดับ

สรุปผลการศึกษาและวิจารณ์ผล

การวิจัยเรื่อง “การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2551” สามารถสร้างและพัฒนาแหล่งข้อมูลเทคโนโลยี นวัตกรรมและภูมิปัญญาของชุมชนทางด้านการเกษตรผักปลอดสารพิษที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงและเพื่อให้เกิดการวิจัยและพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีศักยภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม กับทุกภาคส่วน ทั้งระดับชุมชนจนถึงระดับจังหวัดจนสามารถสร้างและพัฒนาศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 ศูนย์ ได้แก่ 1) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอแม่วาง 2) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอสันป่าตอง 3) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอสารภี เว็บไซต์ 4) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอเมือง 5) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ อำเภอดอยสะเก็ด และ 6) ศูนย์สารสนเทศฯ อำเภอพร้าว ซึ่งการจัดตั้งเป็นศูนย์ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรปลอดสารพิษและเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษของจังหวัดเชียงใหม่ โดยการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศบนเว็บไซต์ของศูนย์บริหารจัดการผักปลอดสารพิษ (<http://www.mcs.okrd.org>) ที่เชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ (<http://www.chiangmai.doe.go.th>) ซึ่งการดำเนินงานจัดสร้างศูนย์ข้อมูลสารสนเทศฯ สำหรับเผยแพร่องค์ความรู้ทางด้านการผลิตและการตลาดผักปลอดสารพิษ เพื่อเชื่อมโยงผู้บริโภคกับแหล่งของการผลิตผักปลอดสารพิษในจังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้ง ศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ได้ให้บริการในการเผยแพร่องค์ความรู้ทางการเกษตรปลอดสารพิษที่ได้จากการถอดองค์ความรู้ทางวิชาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกษตรกรรวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ร่วมกับ

ชุมชน ให้ชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับการจัดการผลิตผักปลอดสารพิษของชุมชน เช่น การนำเสนอสินค้าผักปลอดสารพิษที่เกษตรกรผลิตขึ้นผ่านทางศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษขยายช่องทางทางการตลาดสู่ผู้บริโภคได้ในทุกระดับ

เพื่อให้การดำเนินงานในการพัฒนาศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไปในปี พ.ศ. 2552 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการบูรณาการกันทุกฝ่าย ทั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ สำนักงานเกษตรตำบล สำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด ในการประสานงานกันนำเสนอข้อมูลการผลิตและการตลาดสินค้าผักปลอดสารพิษของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพต่อเกษตรกรผู้ผลิตเป็นที่ยอมรับ กล่าวคือ ควรใช้สื่อสารสนเทศที่ทางผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรให้เกิดอาชีพเสริมในการผลิตผักปลอดสารพิษอีกทางเลือกหนึ่งของการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กล่าวโดยสรุปประเด็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

เกษตรกรควรวางแผนการผลิตผักปลอดสารพิษตามฤดูกาลเป็นหลัก อาศัยข้อมูลที่ได้จากคำสั่งซื้อของผู้บริโภค ผ่านศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ เพิ่มขึ้นอีกช่องทางหนึ่งจะสามารถทำการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี

ผู้บริโภคสามารถสั่งซื้อสินค้าผักปลอดสารพิษ ที่ได้รับมาตรฐาน GAP ผ่านศูนย์สารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะมีความมั่นใจในความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์ อีกทั้งสินค้ามีความหลากหลาย และสดใหม่อยู่เสมอ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ สำนักงานเกษตรตำบล สำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด ควรบูรณาการร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาศูนย์ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคผักปลอดสารพิษ สามารถใช้ประโยชน์จากศูนย์ อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการปรับข้อมูลการผลิตผัก ข้อมูลราคาผัก ควรปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย “การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้า ผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2552” ได้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ นักวิจัยต้องขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติที่ได้กรุณาให้ทุนอุดหนุนจนทำให้การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จ รวมถึงบุคลากรทุกท่านจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และหน่วยงานในท้องถิ่น อันได้แก่ สมาชิกเกษตรกรผู้ผลิตผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรตำบลและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรอำเภอรวมถึงเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยดีตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ คำใจ. 2550. วิธีชีวิตของเกษตรกรกับบทสรุปของกำไรและความพอเพียง. เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่.
- กรมวิชาการเกษตร. 2550. ระบบการจัดการคุณภาพ: GAP พืช.
- ทวีศักดิ์ ปิ่นทอง. 2550. การพัฒนาระบบการตลาดผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- รณช เรือนคำ. 2550. การจัดทำศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัยและพัฒนาสินค้าผักปลอดสารพิษ จังหวัดเชียงใหม่. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- วีระศักดิ์ สมยานะ. 2550. ความรู้ความเข้าใจต่อการผลิตและการบริโภคผักปลอดสารพิษ จ.เชียงใหม่.
- วีระศักดิ์ สมยานะ. 2550. โครงการวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อพัฒนาการจัดการการผลิตผักปลอดสารพิษและสินค้าแปรรูป ผักปลอดสารพิษจังหวัดเชียงใหม่ ยกระดับสู่มาตรฐานสากล. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

**RAJABHAT CHIANG MAI
RESEARCH JOURNAL**

RAJABHAT CHIANG MAI RESEARCH JOURNAL

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

โทรศัพท์/โทรสาร 0-5388-5950

<http://www.research.cmru.ac.th>